

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди**

*Присвячується до 80-річчя від
дня народження
одного з фундаторів вітчизняної дефектологічної науки
доктора педагогічних наук, професора,
дійсного члена НАПН України,
заслуженого працівника народної освіти України
Бондаря Віталія Івановича*

СУЧАСНІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**Монографія
за загальною редакцією проф. Ю. Д. Бойчука**

Харків – "Оригінал" – 2018

Рецензенти:

Бондар В. І. – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, заслужений працівник народної освіти України, професор кафедри спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Гольцев А. М. – доктор медичних наук, професор, академік НАН України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений дія науки і техніки України, директор Інституту проблем кріобіології та кріомедицини НАН України;

Гончаренко М. С. – доктор біологічних наук, професор кафедри валеології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, голова Всеукраїнської громадської організації «Українська асоціація валеологів»

Затверджено до друку Вченою Радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, протокол № 5 від 26 червня 2018 р.

The monograph considers modern health-saving technologies used for the restoration, strengthening and health development. The theoretical and practical aspects of health-saving technologies application are highlighted, namely: medical, physical-recreational, pedagogical, correctional-developmental ones.

The monograph is intended for scientists, teachers of higher educational establishments, students, postgraduate students, teachers of schools of different types and a wide range of readers who are interested in modern issues of healthcare.

С 91 **Сучасні здоров'язбережувальні технології : монографія / за загальною редакцією проф. Ю. Д. Бойчука.** – Харків : Оригінал, 2018. – 724 с.

ISBN 978-966-649-130-8.

У монографії розглянуто сучасні здоров'язбережувальні технології, які використовуються для відновлення, зміцнення та розвитку здоров'я. Висвітлено теоретичні й практичні аспекти застосування здоров'язбережувальних технологій, а саме: медичних, фізкультурно-рекреаційних, педагогічних, корекційно-розвиткових.

Для викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів, учителів шкіл різного типу та широкого кола науковців, які цікавляться сучасними питаннями здоров'язбереження.

УДК 613+37.011.33:613

ISBN 978-966-649-130-8

© ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2018

© Автори статей, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	13
АКАДЕМІКУ ВІТАЛІЮ ІВАНОВИЧУ БОНДАРЮ – 80 РОКІВ!!!	15
РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ	
Здоров'я як соціальна цінність (<i>Ісакова О. І.</i>)	19
Здоров'я нації як ключова категорія національної безпеки держави: сучасний стан проблеми (<i>Коцур Н. І., Товкун Л. П.</i>)	25
Здоров'я: норма, відхилення та вади розвитку (<i>Заморський І. І., Хмара Т. В., Ризничук М. О., Сарафинюк Л. А., Бойчук О. М., Бамбуляк А. В.</i>)	33
Проблема ставлення до здоров'я у психологічній науці: теоретико-методологічний аспект (<i>Бацилєва О. В., Пузь І. В., Гресько І. М.</i>)	39
Практика саногенного мислення як технологія збереження професійного здоров'я особистості (<i>Дмитренко І. П., Сергієнко М. Ю., Колокот Н. Г., Нерянов К. Ю.</i>)	45
Теоретичні засади впровадження здоров'язбережувальних технологій у системі післядипломної педагогічної освіти (<i>Горяна Л. Г.</i>)	51
Самоактуалізація як технологія збереження психічного здоров'я особистості (<i>Михайленко Л. М.</i>)	54
«Професійне вигорання». Технології збереження професійного здоров'я (<i>Косман А. А.</i>)	61
Професійна стійкість як інтегративний компонент саногенного потенціалу особистості (<i>Варіна Г. Б.</i>)	67
Розвиток емоційного інтелекту особистості як технологія збереження професійного здоров'я фахівця (<i>Візір В. А., Макуріна Г. І., Сюсюка В. Г., Пащенко І. В.</i>)	74
Розробка методичних підходів щодо попередження виникнення синдрому професійного вигорання спеціалістів фармації як наслідку специфіки трудового процесу (<i>Толочко В. М., Зарічкова М. В.</i>)	80
Теоретико-методичні аспекти дослідження лояльності спеціалістів фармації до аптечних закладів України в рамках адаптивного управління персоналом (<i>Толочко В. М., Артюх Т. О.</i>)	102
Психологічні аспекти професійного вигорання серед медичних працівників – погляд на проблему (<i>Андрейчин С. М., Бількевич Н. А., Ганьбергер І. І., Руда М. М., Кавецька Н. А.</i>)	122
Обґрунтування інформаційної системи управління якістю підготовки медичних фахівців на додипломному етапі у розрізі парадигми здоров'язбереження (<i>Сельський П. Р.</i>)	130
Профилактика и преодоление синдрома «профессионального выгорания» у врачей анестезиологов (<i>Мальцева Л. О., Саланжій А. М.</i>)	136
Дослідження психологічних умов актуалізації адаптаційного потенціалу студентів як шлях до створення здоров'язберігаючого освітнього простору (<i>Шевченко С. В.</i>)	141
Професійна підготовка майбутніх фахівців соціальної галузі до профілактики дезадаптації учнів (<i>Костіна В. В.</i>)	147
Сучасні уявлення про порушення стану органів та тканин порожнини рота у дітей і фактори, що їх визначають (<i>Гевкалюк Н. О., Пудяк В. Є., Пинда М. Я.</i>)	155
Стан стресочутливих систем та рівень молекулярних ушкоджень у хворих на ожиріння (<i>Фальфушинська Г. І., Горин О. І., Руснак Н. І.</i>)	169

Взаємодія їжі та лікарських засобів (Федонюк Л. Я., Олещук О. М., Мудра А. Є.)	175
Вплив забруднення гідросфери на здоров'я людини (Цигура (Усманова) Г. О.)	181
Стратегічні напрями здоров'язбереження в контексті реалізації завдань сталого суспільного розвитку (Кабусь Н. Д.)	188

РОЗДІЛ II. МЕДИЧНІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Стратегічний напрямок діяльності по охороні здоров'я населення України (Іващук Л. Ю.)	195
Розкриття концепції проблемно-орієнтованого спрямування науково-медичної інформації в контексті технологій здоров'язбереження (Закрутько Л. І., Ільницька Л. В., Корж А. В.)	203
Медичні аспекти здоров'язбереження та геропroteкції (Бондаренко Ю. І., Бігуняк Т. В., Чарнош С. М., Кулянда О. О., Юрїв К. Є.)	208
Оцінка стану здоров'я молоді залежно від способу життя та зовнішніх факторів (Кузьменко Л. П., Салій Т. В.)	215
Сучасні моделі здорового харчування як основа здоров'язбереження та профілактики хронічних захворювань (Мелега К. П.)	227
Застосування здоров'язбережувальної технології для профілактики та лікування артеріальної гіпертензії у підлітків та молодих людей (Іванько О. Г., Михалюк Є. Л., Підкова В. Я., Малахова С. М., Товма А. В., Пацера М. В.)	237
Методичні підходи до зниження ризику підліткової гіподинамії у педагогічній практиці з позиції профілактичної медицини (Полька Н. С., Єлізарова О. Т., Гозак С. В., Станкевич Т. В., Парац А. М.)	247
Соціально-гігієнічний моніторинг як пріоритет в профілактиці захворюваності на псоріаз (Соколовська І. А, Сушко Ю. Д, Торгун В. П.)	255
Використання індивідуальних оздоровчих систем для пацієнтів із неалкогольною жировою хворобою печінки та супутнім субклінічним гіпотиреозом (Фейса С. В.)	261
Оптимізація тактики та стратегії супроводу дітей, хворих на цукровий діабет 1 типу, з урахуванням стану нервової системи (Мітельов Д. А.)	267
Современный аспект проблемы тревожного расстройства у детей и подростков: инновационные технологии раннего вмешательства и профилактики (Михайлова Е. А., Проскурина Т. Ю., Беляева Е. Э., Матковская Т. Н.)	278
Медико-психологічний і соціальний супровід дітей з тривожно-депресивними розладами (Рябоконт Н. О.)	291
Здоров'язбережувальні технології при лікарській хворобі: терапія і профілактика (Солошенко Е. М.)	299

РОЗДІЛ III. ПЕДАГОГІЧНІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес сучасного закладу освіти (Аверіна К. С.)	312
Сутність технології формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників (Андрющенко Т. К.)	320

Формування соціального здоров'я учнівської молоді у світлі завдань сучасної системи освіти (Бойчук Ю. Д., Зайцев В. О.)	327
Арт-терапія як інноваційна здоров'язбережувальна технологія в освіті (Титаренко О. І.)	331
Особливості впровадження педагогічної технології «освіта на основі набуття життєвих навичок» в освітній простір школи (Юхимчук Т. І.)	337
Здоров'язбережувальні технології як чинник збереження здоров'я дітей та учнівської молоді (Гузь В. В., Жейнова С. С.)	343
Здоров'язбережувальні аспекти педагогічних технологій (Пастухова Н. Л., Садовниченко Ю. О., М'ясоєдов В. В.)	350
Розвиток здоров'язбережувальної компетентності учнів засобами здоров'яформувальної педагогічної технології (Онiпко В. В., Пилипенко Н. М.)	360
Здоров'язбережуючі технології у вищих навчальних закладах – як спосіб формування основних складових здорового способу життя у студентів (Сонова І. Ю.)	370
Здоров'язбережувальне виховання як об'єкт наукового дослідження: польський та український виміри (Сливка Л. В.)	377
Теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання у процесі професійної підготовки (Самусь Т. В.)	383
Збереження здоров'я учнів як стратегічна тенденція в процесі інформатизації освіти (Нетьосов С. І.)	389
Здоров'язбережувальні педагогічні технології в закладах загальної освіти та шляхи їх впровадження (Толоконнікова Н. М., Васильків О. Ю.)	399
Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до оздоровчої діяльності в групі продовженого дня як наукова проблема (Ващенко О. М.)	406
Методичний інструментарій для діагностики рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх соціальних педагогів (Веретенко Т. Г., Лехолетова М. М.)	413
Методична система підготовки майбутніх учителів основ здоров'я до застосування здоров'язбережувальних технологій (Гончаренко М. С., Корженко І. О., Бельорін-Еррера О. М.)	419
Збереження психічного здоров'я здобувачів вищої освіти як умова гармонійного становлення особистості (Гузь Н. В., Фалько Н. М.)	425
Дитяча агресія в початковій школі: причини виникнення і шляхи подолання (Кипиченко Н. С., Гурська А. Л.)	433
Здоров'язберігаючі технології в освітньому процесі початкової школи (Крамаренко А. М., Крамаренко Д. М., Проха І. С., Шмалько О. М.)	440
Роль здоров'язбережувальних педагогічних технологій у процесі патріотичного виховання молоді (Кульчицький В. Й.)	446
Здоров'язбережувальні технології освітнього простору у вищих медичних навчальних закладів (Лотоцька Л. Б., Різничок С. В., Колач Т. С.)	453
Основні здоров'язберігаючі технології в практиці музичного виховання дошкільного навчального закладу (Марущинець О. В., Потапчук Т. В.)	459
Антистресові саногенні психотехнології в підготовці майбутніх учителів до збереження і зміцнення професійного здоров'я (Мешко Г. М.)	466

Технологічні засади використання українських народних традицій у вихованні молодших школярів (<i>Мірошниченко О. М., Бойчук Ю. Д.</i>)	474
Моніторинговий супровід підвищення рівня культури здоров'я педагогічних працівників у системі післядипломної освіти: актуальність проблеми та методологічні засади (<i>Мітягіна С. С.</i>)	485
Про роль учителя в профілактиці порушень зору в учнів (<i>Уліцька О. М., Безродня Т. І., Бабічева С. М., Бесараб В. І.</i>)	491
Психічне здоров'я як фактор професійного зростання студентської молоді (<i>Царькова О. В., Каткова Т. А.</i>)	498
Здоров'язбережувальні педагогічні технології у позашкільній освіті (<i>Шаповалова Т. Г.</i>)	505
Особливості організації психолого-педагогічного супроводу процесу розвитку психічного здоров'я студентської молоді (<i>Яцишина Ю. М., Алексейчук І. С.</i>)	512
Впровадження принципів здоров'язбережувальних технологій у систему методичної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін (<i>Гриньова М. В., Дяченко-Богун М. М., Момот О. О.</i>)	518
Технології збереження психічного здоров'я студентів у роботі психологічної служби закладу вищої освіти (<i>Зуб О. В., Таймасов Ю. С.</i>)	524

РОЗДІЛ IV. ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА РЕКРЕАЦІЇ

Оптимальна рухова активність як чинник формування культури здоров'я студентів (<i>Горобей М. П.</i>)	538
«Спорт заради розвитку» – актуальна концепція здоров'язбереження учнівської молоді (<i>Качан О. А., Пристинський В. М., Фролова О. О., Лисецька О. Я.</i>)	544
Формування мотивації студентів до рухової активності як здоров'язбережувальний фактор (<i>Луценко О. І., Цись Н. О.</i>)	554
Організація здоров'язбережувального освітнього простору в закладі спортивного профілю (<i>Волик Г. П., Скоропадська С. О.</i>)	560
Здоров'язбережувальна педагогічна технологія управління розвитком силових якостей студентів в освітньому процесі з фізичного виховання (<i>Грибан Г. П., Ткаченко П. П.</i>)	566
Професійно-особистісні вимоги до викладача фізичного виховання та особливості його навчально-тренувальної діяльності зі застосуванням фітнес-технологій (<i>Жамардій В. О.</i>)	573
Особистісно значимі психологічні якості тренера дитячо-юнацької спортивної школи (<i>Мельник О. А.</i>)	579
Розвиток здоров'язбережувальної компетентості вчителя фізичної культури на основі методологічно-ціннісної рефлексії та методичного осмислення теорії рівневої організації рухів Миколи Олександровича Бернштейна (<i>Федорець В. М.</i>)	590
Розвиток фізичних якостей дітей 5-6 років, які займаються стрибками у воду (<i>Шуба Л. В.</i>) ..	621
Комп'ютені технології корекції амбліопії в системі фізичної реабілітації у дітей з порушеннями зору (<i>Авер'янова Л. О., Селіванова К. Г.</i>)	627
Технологічна модель формування готовності до професійно-особистісного саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури (<i>Терещук В. А.</i>)	633
Сучасний стан проблеми реабілітації хворих на інфаркт міокарда (огляд літератури) (<i>Левицька Л. В., Швед М. І., Цуглевич Л. В.</i>)	647

Ефективність застосування оздоровчих технологій для дітей з порушенням постави (Христова Т. Є.)	656
Здоров'язберігаючі технології як фактор попередження та корекції дефектів постави в учнівської молоді (Козубенко Ю. Л., Варивода К. С., Горденко С. І.)	662
Фізична терапія осіб похилого віку з артеріальною гіпертензією після перенесеного ін- фаркту міокарда (Білянський О. Ю., Кисіль О. Ю., Федечко М. Й.)	668

РОЗДІЛ V. КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

Вдосконалення механізмів державного управління інклюзивною освітою (Федан Я. І., Криштанович М. Ф.)	675
Особливості використання технологій корекційно спрямованого навчання розумово від- сталих дітей (Бондар В. І., Золотоверх В. В.)	680
Психологічні аспекти супроводу сімей, що виховують дитину з синдромом раннього дитячого аутизму (Прокоф'єва О. О., Варіна Г. Б.)	691
Почуття провини у батьків, які виховують дітей з обмеженими можливостями здоров'я (Царькова О. В.)	697
Підготовка майбутніх учителів англійської мови до роботи в умовах інклюзивної освіти (Каминін І. М., Тучина Н. В.)	703

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ МОНОГРАФІЇ	714
--	-----

CONTENT

PREFACE	13
ACADEMICIAN VITALIY IVANOVYCH BONDAR IS 80 YEARS OLD!!!	15
CHAPTER I. COMMON PROBLEMS OF HEALTH-SAVING	
Health as a social value (<i>Isakova O. I.</i>)	19
The health of the nation as a key category of national security of the state: the current state of the problem (<i>Kotsur N. I., Tovkun L. P.</i>)	25
Health – Norm, Deviations, and Developmental Defects (<i>Zamorskii I. I., Khmara T. V., Ryznychuk M. A., Sarafyniuk L. A., Boichuk O. M., Bambuliak A. V.</i>)	33
Problem of attitude to health in psychological science: theoretical-methodological aspect (<i>Batsylyeva O. V., Puz I. V., Hresko I. M.</i>)	39
The practice of sanogeneous thinking as a technology to preserve the professional health of the individual (<i>Dmytrenko I. P., Sergienko M. Yu., Kolokot N. G., Neryanov K. Yu.</i>)	45
Theoretical principles of introduction of health-saving technologies in the postgraduate pedagogical education system (<i>Gorjana L. G.</i>)	51
Self-actualization as a technology to preserve the mental health of the individual (<i>Mykhailenko L. N.</i>)	54
«Professional burning out». Saving professional health technologies. (<i>Kosman A. A.</i>)	61
Professional stability as integrated component of sanogenic potential of personality (<i>Varina A. B.</i>)	67
Development of emotional intelligence of a person as a technology of preservation of professional health specialist (<i>Vizir V. A., Makurina G. I., Syusyuka V. G., Pashchenko I. V.</i>) ...	74
Development of methodical approaches for preventing the emergence of burnout syndrome of pharmacy professionals as a consequence of the specifics of the labor process (<i>Tolochko V. M., Zarichkova M. V.</i>)	80
Theoretical and methodical aspects of research of loyalty of specialists of pharmacy to pharmacy of Ukraine within the framework of adaptive personnel management (<i>Tolochko V. M., Artiukh T. O.</i>)	102
Psychological aspects of occupational burnout among medical workers – a point of view on the problem (<i>Andreychyn S. M., Bilkevych N. A., Hanberher I. I., Ruda M. M., Kavetska N. A.</i>)	122
Justification of an information quality management system for the training of medical specialists at the undergraduate level in the context of the paradigm of healthcare (<i>Selsky P. R.</i>)	130
Prophylaxis and overcoming of a syndrome «professional burning out» for anesthesiologists (<i>Maltseva L. O., Salanzhiy A. M.</i>)	136
Investigation of psychological conditions of actualization of the adaptation potential of students as a way to creation of healthy saving educational space (<i>Shevchenko S. V.</i>)	141
Professional training of future specialists in social sphere for prevention of maladjustment of pupils (<i>Kostina V. V.</i>)	147
Modern conceptions about state of oral cavity organs and tissues violation in children and the factors that determine them (<i>Gevkaliuk N. O., Pudiak V. E., Pynda M. Ya.</i>)	155
The status of stress-response systems and signs of molecular damages in obese patients (<i>Falfushynska H. I., Horyn O. I., Rusnak N. I., Fediuk O. V., Poznanskyi D. V.</i>)	169

Food and drug interaction (<i>Fedonyuk L. Ya, Oleshchuk O. M., Mudra A. Ye.</i>)	175
Hydrosphere pollution influence on human health (<i>Tsyhura (Usmanova) H. O.</i>)	181
Actual directions of health preservation in the context of the implementation of the tasks of society sustainable development (<i>Kabus N. D.</i>)	188

CHAPTER II. MEDICAL HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES

Strategic direction of public health in Ukraine (<i>Ivashchuk L. Yu.</i>)	195
Disclosure of the concept of the problem-oriented direction of scientific medical information in the context of health saving technologies (<i>Zakrutko L. I., Ilnytska L. V., Korzh A. V.</i>)	203
Medical aspects of healthcare and herroprotection (<i>Bondarenko Yu. I., Bihunyak T. V., Charnosh S. M., Kulianda O. O., Yuriyiv K. Ye.</i>)	208
Evaluation of youth health condition depending on the lifestyle and external factors (<i>Kuzmenko L. P., Saliy T. V.</i>)	215
Modern patterns of healthy nutrition as the basis of healthcare and prevention of chronic diseases (<i>Meleha K. P.</i>)	227
Application of healthy safety technology for prevention and treatment of arterial hypertension in adolescents and young people (<i>Ivanko O. G., Mikhalyuk E. L., Pidkova V. Ya., Malakhova S. M., Tovma A. V., Patsera M. V.</i>)	237
Methodical approaches to reduce the risk of adolescents' physical inactivity in school education from the position of hygiene (<i>Polka N. C., Yelizarova O. T., Hozak S. V., Stankevich T. V., Parats A. M.</i>)	247
Social-hygienic monitoring as priority in prevention of psoriasis (<i>Sokolovskaya I. A, Sushko Yu. D., Torgun V. P.</i>)	255
Use of individual recreational systems for patients with nonalcoholic fatty liver disease and associated subclinical hypothyroidism (<i>Feisa S. V.</i>)	261
Optimization of tactics and strategy for children's supplement with type 1 diabetes mellitus, considering the status of the nervous system (<i>Mitelov D. A.</i>)	267
Modern aspects of anxiety disorders in children and adolescents: innovative technologies of early intervention and prevention (<i>Mykhailova E. A., Proskurina T. Yu., Belyaeva E. E., Matkovskaya T. N.</i>)	278
Medical, psychological and social maintenance for children with anxiety and depressive disorders (<i>Riabokon N. O.</i>)	291
Health-saving technologies for drug disease: therapy and prophylaxis (<i>Soloshenko E. M.</i>)	299

CHAPTER III. PEDAGOGICAL HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES

Implementation of health-safety technologies in the educational process of the modern education institution (<i>Averina K. S.</i>)	312
The essence of technology of formation of health-keeping competence in preschool children (<i>Andriushchenko T. K.</i>)	320
The formation of social health of students in the light of the challenges of the modern education system (<i>Boichuk Yu. D., Zaytsev V. O.</i>)	327
Art therapy as an innovative health-saving technology in education (<i>Tytarenko O. I.</i>)	331

The peculiarities of the implementation of <i>life skills-based education</i> into school learning environment (<i>Yuhymchuk T. I.</i>)	337
Healthcare-saving technologies as a factor in preserving the health of children and students (<i>Huz V. V., Zheinova S. S.</i>)	343
Health saving aspects of teaching technologies (<i>Pastukhova N. L., Sadovnychenko Yu. O., Myasoyedov V. V.</i>)	350
The development of students' healthy competence with the help of health formal pedagogical technology (<i>Onipko V. V., Pylypenko N. M.</i>)	360
Healthcare technologies in the higher educational institutions as a method of formation the basic components of a healthy lifestyle of students (<i>Sopova I. Yu.</i>)	370
Health safety education as the object of scientific research: polish and Ukrainian measurements (<i>Slyvka L. V.</i>)	377
Theoretical and methodical principles of a healthcare competence formation of future professional training teachers during vocational education (<i>Samus' T. V.</i>)	383
Preservation of students' health as a strategic trend in the process of informatization of education (<i>Netosov S. I.</i>)	389
The healthcare-saving pedagogical technologies in institutions of general education and ways of their implementation (<i>Tolokonnikova N. M., Vasylykiv O. Yu.</i>)	399
The formation of readiness of the future primary school teacher to health activity in an after-school club as a scientific problem (<i>Vashchenko O. M.</i>)	406
Methodical toolkit for diagnostics levels of formation of health-preserving competence in the future social teachers (<i>Veretenko T. H., Lekholetova M. M.</i>)	413
The methodical system of preparation of future teachers of bases of health subject is to application of healthcare-saving technologies (<i>Goncharenko M. S., Korzhenko I. O., Bellorin-Herrera O. M.</i>)	419
Preservation of mental health of applicants of higher education as a condition of harmonious formation of personality (<i>Huz N. V., Falko N. M.</i>)	425
Children's aggression in primary school: reasons of rise and ways to overcome (<i>Kipichenko N. S., Gurskaya A. L.</i>)	433
Health-saving technologies in the primary school education process (<i>Kramarenko A. N., Kramarenko D. N., Prokha I. S., Shmalko O. M.</i>)	440
The role of health saving educational technologies in the process of patriotic education of youth (<i>Kulchytskyi V. Y.</i>)	446
Health saving technologies in the educational environment of higher medical educational institutions (<i>Lototska L. B., Riznychok S. V., Kolach T. S.</i>)	453
Main healthy safety technologies in practice music education for preschool educational agency (<i>Maroushchintsy O. V., Potapchuk T. V.</i>)	459
Antistress sanogenic psychotechnologies in training future teachers to save and strengthens professional health (<i>Meshko H. M.</i>)	466
Technological bases of use of the Ukrainian folk traditions in upbringing at primary school children' (<i>Miroshnichenko O. M., Boichuk Yu. D.</i>)	474

The monitoring support of raising the level of teachers' health culture in the system of post-graduate education: the relevance of the problem and the methodological principles (Mityagina S. S.)	485
The role of the teacher in prevention of visual impairment of students (Ylizka O. M., Bezrodnya T. I., Babicheva S. M., Besarab V. I.)	491
Mental health as a factor of professional development of a student (Tsarkova O. V., Katkova T. A.)	498
Health-saving pedagogical technologies in extracurricular education (Shapovalova T. G.)	505
Health preserving technologies in the educational and pedagogical process in higher educational establishment (Yaschishina Yu. M., Alekseychuk I. C.)	512
Implementation of the principles of healthcare-saving technologies in the system of methodological training of future teachers of natural sciences (Grynova M. V., Diachenko-Bohun M. M., Momot O. O.)	518
Technologies for preserving the mental health of students in the work of the psychological service of the institution of higher education (Zub O. V., Taimasov Yu. S.)	524

CHAPTER IV. PHYSICAL CULTURE, REHABILITATION AND RECREATION TECHNOLOGIES

Optimal motor activity as a factor in the formation of the health culture of students (Gorobey M. P.)	538
«Sport for development» – actual concept of health protection of students (Kachan O. A., Prystynskyi V. M., Frolova O. O., Lysec'ka O. Ya.)	544
Forming motivation of students to physical activity as a factor of safety of health (Lutsenko O. I., Tsits N. A.)	554
Organization of maintenance of health of educational space is in establishment of sporting profile (Volyk G. P., Skoropatskaya S. A.)	560
Health-saving pedagogical technology for managing the development of students' strength qualities in the training process of physical education (Gryban G. P., Tkachenko P. P.)	566
Professional-personal requirements for the teacher of physical education and the features of his studies of students training activities using fitness technologies (Zhamardiy V. O.)	573
Personally significant psychological qualities of the coach of the children's and youth sports school (Melnyk O. A.)	579
Development of the Health Preserving Competence of a Physical Education Teacher on the Basis of Methodological Value Reflection and Methodic Perception of Mykola Oleksandrovych Bernstein's theory of level movement organization (Fedorets V. M.)	590
Development of physical qualities of children 5-6 years old who are engaged in diving (Shuba L. V.)	621
Computer technologies of amblyopia correction in the system of physical rehabilitation in children with visual impairment (Averyanova L. O., Selivanova K. G.)	627
Technological model of formation of readiness to professional-personal self-employment future teachers of physical culture (Tereschuk V. A.)	633
Current state of the problem of patients with myocardial infarction rehabilitation (literature review) (Levytska L. V., Shved M. I., Tsuglevych L. V.)	647

Effectiveness of the application of health technologies for children with violation of posture (<i>Khrystova T. Ye.</i>)	656
Health-saving technologies as a factor in preventing and correcting postural defects among students (<i>Kozubenko Yu. L., Varyvoda K. S., Gordenko S. I.</i>)	662
Physical therapy of elderly people with arterial hypertension after myocardial infarction (<i>Bilyanskyy O. Yu., Kysil O. Yu., Fedechko M. Y.</i>)	668

CHAPTER V. TECHNOLOGIES OF CORRECTION AND DEVELOPMENT

Improvement of mechanisms of public administration inclusive education (<i>Fedan Ya. I., Kryshtanovych M. F.</i>)	675
Features of the use of technologies for correctional education mentally retarded children'. (<i>Bondar V. I., Zolotoverkh V V.</i>)	680
Psychological aspects of the summer of families relating to a child with syndrome of early child autism (<i>Prokofiev O. O., Varina A. B.</i>)	691
The sense of guilt of parents who bring up children with disabilities (<i>Tsarkova O. V.</i>)	697
Pre-service training of teachers of english for teaching in inclusive schools (<i>Kamynin I. M., Tuchyna N. V.</i>)	703

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS OF MONOGRAPH	714
---	-----

3. Духовний Л.Ф. Здоров'язберігаючі технології на заняттях фізичного виховання // Проф.-техн. освіта. – 2012. – № 1. – С. 37–40.
4. Єжова О.О. Теоретичні і методичні засади формування ціннісного ставлення до здоров'я учнів професійно-технічних навчальних закладів: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07 «Теорія і методика виховання». – К., 2013. – 38 с.
5. Концепція навчання здорового способу життя на засадах розвитку навичок / авт.–упоряд. Марі–Ноель Бело. – К.: Генеза, 2005. – 80 с.
6. Куканова О.Д., Корчагин В.Н. Модель деятельности педагога по формированию культуры профессионального здоровья будущих рабочих // Сред. проф. образование. – 2012. – № 7. – С. 47–51.
7. Ландо О.А. Використання здоров'язбережних технологій у навчально-виховному процесі педагогічного коледжу // Педагогіка формування твор. особистості у вищ. і загальноосвіт. школах: зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя: Класич. приват. ун-т, 2014. – Вип. 37. – С. 247–254.
8. Михайлова Н.Н., Рудой О.Ф. Модель внедрения здоровьесберегающих технологий в учреждения профессионального образования // Сред. проф. образование. – 2012. – № 2. – С. 20–22.
9. Мізяківська Г. Впровадження програми «Сприяння просвітницькій роботі «рівний – рівному» серед молоді України щодо здорового способу життя» // Профтехосвіта. – 2013. – № 7. – С. 15–18.
10. Онлайн курс підготовки вчителів «Вчимося жити разом» (розвиток соціальних навичок у курсі предмета «Основи здоров'я»): Портал превентивної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://autta.org.ua>
11. Оржеховська В.М., Пилипенко О.І. Превентивна педагогіка: навч. посіб. – Черкаси: Вид. Чабаненко Ю., 2007. – 120 с.
12. Основи здоров'я. Навчальна програма для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/general-secondary-education/educational_programs/1349869088/
13. Сологуб А.І. Креативна освіта: моніторинг якості: навч. посіб. – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2012. – 119 с.
14. Юхимчук Т.І. Використання технології розвитку креативного мислення на уроках «Основа здоров'я» // Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції: зб. матер. XVI Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 25-26 квітня 2013 р. – К.: Вид-во Європейського університету, 2013. – Т. 2. – С. 65–68.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ (Гузь В.В., Жейнова С.С.)

Людина є найважливішою цінністю суспільства. Проте з кожним роком збільшується кількість чинників, які негативно впливають на її життя та здоров'я. Для України головною проблемою, яка пов'язана з майбутнім держави, є забезпечення та зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді. Турботу викликає погіршення стану фізичного та розумового розвитку підростаючого покоління, зниження рівня народжуваності й тривалості життя, зростання смертності, особливо дитячої [8; 10]. У нашій державі розв'язання проблеми формування здорового способу життя здебільшого

покладається на державні установи, насамперед – заклади освіти. Проте сучасна школа не завжди спроможна ефективно здійснювати процес формування навичок здорового способу життя у молодіжному середовищі. Однією з першочергових задач соціально орієнтованої держави має бути сприяння розвитку молодого покоління, задоволення його життєво важливих потреб для творчого розвитку. Все це передбачається Конституцією України, Конвенцією ООН про права дитини, Всесвітньою декларацією про забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей і Планом дій щодо їх виконання. Втілення в життя вимог цих документів потребує невідкладних дій, спрямованих на ефективне вирішення головної проблеми забезпечення здоров'я дітей і молоді, що вмотивовано різким погіршенням стану їх фізичного, розумового і духовного розвитку [5].

Проблеми здоров'язбережувальних технологій досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці: С. Алещенко, Ю. Бойчук, Л. Гривняк, К. Даєне, О. Дубогай, С. Іванкова, Л. Логінова та інші.

Особливої актуальності набувають дослідження педагогів: В. Горащука, О. Дубогай, С. Кириленко, С. Лапасенко, С. Свириденко, С. Тищенко, В. Шахненко та інших, в яких розкриваються різні аспекти формування культури здоров'я та здорового способу життя. Психолого-педагогічні та соціальні аспекти здорового способу життя дітей та молоді охарактеризовано в дослідженнях О. Безпалько, І. Зверєвої, Н. Зимівець, Г. Лактіонової, І. Соковні-Семенової тощо.

Метою даного дослідження є аналіз основних аспектів здоров'язбережувальних освітніх технологій в сучасному освітньому процесі.

Здоров'я людини можна охарактеризувати як динамічний стан організму який відзначається повним фізичним, інтелектуальним, психічним, духовним і соціальним благополуччям і піддається впливові способу життя людини. Саме тому все істотніше відчувається гостра потреба у створенні системи формування здорового способу життя з орієнтацією на нове розуміння взаємозв'язків Людини та Природи, сенсу життя, долі людства, а також того, що ми впливаємо на оточення, і самі перебуваємо під впливом інших людей. Крім того, необхідно виробити у людей ставлення до власного здоров'я як до найбільшої цінності [5].

Найбільш руйнівний вплив на стан здоров'я молоді чинять шкідливі звички. Сьогодні в країні спостерігається тенденція до збільшення проявів негативної поведінки серед дітей та молоді, прилучення до нікотину, алкоголю, вживання наркотиків, ранні сексуальні зв'язки, рання вагітність дівчат-підлітків. Усе це різко погіршує стан фізичного і психічного здоров'я підлітків.

У дітей та молоді розвиваються агресивність, невдоволеність, почуття заниженої самооцінки, що нерідко спричинює конфлікти з однолітками, вчителями, батьками.

Вибір способу поведінки у молодій людини існував завжди, але сьогодні в умовах вільної пропаганди алкоголю, тютюну, поширення

ВІЛ/СНІДу та наркоманії цей вибір зробити непросто і часто він робиться не на користь здоров'я [5].

Вирішення цієї проблеми є одним із пріоритетних завдань нового етапу реформування освіти в Україні. виправити ситуацію можна комплексом заходів, серед яких належне місце посідають заходи системи закладів освіти. Передусім йдеться про збереження та зміцнення здоров'я учнів, формування мотивації на ведення здорового способу життя в навчально-виховному процесі школи [9].

Ефективність оздоровлення школярів можлива за умови створення цілісної системи, що інтегрує оздоровчі освітні технології, досягнення сучасної медицини, залучення громадських організацій сфери формування здорового способу та профілактики девіантної поведінки молоді. Але особливе місце та відповідальність в оздоровчому процесі відводиться закладам освіти, які повинні формувати здоров'язбережувальним освітній простір.

Усе це можливо лише за умови впровадження здоров'язбережувальних технологій в навчально-виховний процес школи. Технологія – це системний метод створення, застосування знань з урахуванням технологічних та людських ресурсів та їхнього взаємовпливу, що має на меті оптимізувати форми освіти.

Серед загальної класифікації освітніх технологій виокремилася нова група – здоров'язбережувальні технології, які об'єднують в собі всі напрями діяльності загальноосвітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів. Кожен педагог повинен планувати та організовувати свою діяльність з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу, за умови постійної взаємодії з дітьми та учнями, батьками, медичними працівниками та психологами [4; 5; 6].

Технологія проектується виходячи з конкретних умов і орієнтуючись на заданий, а не передбачуваний результат. Тому проектування здоров'язбережувального освітнього середовища ми розглядаємо як найважливіший елемент роботи по збереженню і зміцненню здоров'я учнів та молоді.

Вітчизняні та зарубіжні науковці (М. Безруких, М. Смирнов) переконані, що до здоров'язбережувальних освітніх технологій слід віднести всі педагогічні технології які не завдають шкоди здоров'ю учнів [5].

Деякі вчені пропонують виокремити поняття «здоров'яформувальні виховні технології» розуміючи під ним психолого-педагогічні технології, програми, методи спрямовані на виховання в учнів культури здоров'я, мотивації на ведення здорового способу життя і відношення до свого здоров'я, як найвищої цінності [11].

Інші науковці під здоров'язбережувальними технологіями розуміють: сприятливі умови навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання); оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних

особливостей та гігієнічних норм); повноцінний та раціонально організований руховий режим.

Аналіз усіх існуючих здоров'язбережувальних технологій дає можливість зазначити їх наступні типи.

Здоров'язбережувальні – технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу, відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини.

До конкретних методів належать: диспансеризація учнів; профілактичні щеплення; забезпечення рухової активності; вітамінізація, організація здорового харчування (включаючи дієтичне); дотримання санітарно-гігієнічного режиму закладу; профілактика простудних та вірусних захворювань.

Оздоровчі – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я дітей учнівської молоді, підвищення потенціалу здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія.

Технології навчання здоров'ю – гігієнічне навчання, вироблення життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами статевого виховання. Ці технології реалізуються завдяки включенню відповідних тем до предметів загально-навчального циклу, введення до варіативної частини навчального плану нових предметів, організації факультативного навчання та додаткової освіти.

Виховання культури здоров'я – виховання у дітей та молоді особистісних якостей, які спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я, посилення мотивації на ведення здорового способу життя, підвищення відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини [4].

Здоров'язбережувальні технології реалізуються через такі напрями освітньо-виховної діяльності: створення умов для зміцнення здоров'я школярів та їхнього гармонійного розвитку; організацію навчально – виховного процесу з урахуванням його психологічного та фізіологічного впливу на організм учня; розробку і реалізацію навчальних програм з формування культури здоров'я і профілактики шкідливих звичок; корекцію порушень соматичного здоров'я з використанням комплексу оздоровчих і медичних заходів; медико-психолого-педагогічний моніторинг стану здоров'я, фізичного і психічного розвитку школярів; функціонування служби психологічної допомоги вчителям і учням щодо подолання стресів, тривожності; гуманного підходу до кожного учня, формування доброзичливих і справедливих відносин у колективі; контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм організації навчально-виховного процесу; нормування навчального навантаження і профілактики стомлюваності учнів; організацію збалансованого харчування учнів у школі.

Принципи навчання, що віддзеркалюють найважливіші та нагальні потреби школи, відповідають цілям здоров'язбережувальних освітніх технологій.

Загальнометодичні та специфічні принципи існують в органічній єдності, створюючи систему. Вони розкривають закономірності оздоровчої педагогіки.

Серед *специфічних принципів* виокремлюють: принцип свідомості; принцип активності; принцип наочності; принцип системності та послідовності; принцип «Не зашкодь!»; принцип повторення; принцип поступовості; принцип доступності; принцип індивідуалізації; принцип неперервності; принцип циклічності; принцип урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів; принцип всебічного та гармонійного розвитку особистості; принцип оздоровчої спрямованості; принцип комплексного міждисциплінарного підходу до навчання школярів; принцип активного навчання; принцип формування відповідальності учнів за своє здоров'я та здоров'я оточуючих; принцип зв'язку теорії з практикою [2].

Систематичний вплив на організм та психіку учнів може бути успішним лише за умови доцільного використання методів здоров'язбережувального впливу.

Метод навчання – це впорядкована діяльність педагога, спрямована на досягнення визначеної мети навчання. Під методами навчання часто розуміють сукупність шляхів, засобів досягнення мети, вирішення завдань, а, відповідно, завдання педагогіки оздоровлення вирішуються шляхом застосування методів здоров'язбережувальних освітніх технологій.

Методи навчання: оповідання, лекція, демонстрація, ілюстрація, відеометод вправи, практичний метод, ситуативний метод, ігровий метод,.

Використання методів та прийомів залежить від професійних здібностей учителя, його особистої зацікавленості. Тільки об'єднавши всі окремі підходи в єдине ціле, можна створити оздоровчий освітній простір, де будуть реалізовані ідеї здоров'язбережувальної педагогіки.

Мета всіх здоров'язбережувальних освітніх технологій – сформувати в учнів необхідні знання, вміння та навички здорового способу життя, навчити їх використовувати отримані знання в повсякденному житті.

Загалом процес навчання в умовах здоров'язбережувальної педагогіки складається з трьох етапів, які відрізняються один від одного як специфічними завданнями, так і особливостями методики.

I. Етап початкового ознайомлення з основними поняттями та уявленнями.

Мета – сформувати в учнів уявлення про основні поняття здорового способу життя, уявлення про правила збереження здоров'я. Досягти виконання елементарних правил здоров'язбереження (на рівні первісного вміння). Створити мотивацію на ведення здорового способу життя.

II. Етап поглибленого вивчення.

Мета – сформувати повноцінне розуміння основ здорового способу життя. Уточнити уявлення про правила здоров'язбереження. Досягти свідомого виконання правил збереження та зміцнення здоров'я. Сформувати практичні знання, уміння і навички, необхідні в повсякденному житті.

Ш. Етап закріплення знань, умінь та навичок збереження та зміцнення здоров'я та їх подальшого вдосконалення.

Мета – сформуванати навички збереження здоров'я у повсякденному житті. Досягти стабільності та автоматизму при дотриманні правил збереження здоров'я, виконання цих правил відповідно до вимог їх практичного застосування. Забезпечити варіативне дотримання правил здорового способу життя залежно від конкретних практичних умов.

Завдання кожного з означених етапів можна вирішувати як одночасно, так і послідовно, оскільки вони всі тісно взаємопов'язані [2].

У закладах освіти найбільш доцільними є технології, які [2]: мають за основу комплексний характер збереження здоров'я; беруть до уваги більшість факторів, що впливають на здоров'я; враховують вікові та індивідуальні особливості учнів; забезпечують запровадження цілей та змісту політики освітнього закладу зі зміцнення здоров'я учнів та формування здорового способу життя; контролюють виконання настанов, зміст яких має здоров'язбережувальний та профілактичний характер; постійно покращують санітарно-гігієнічні умови навчального закладу, матеріально-технічну та навчальну базу, соціально-психологічний клімат у колективі відповідно до сучасних вимог; заохочують учнів до участі в плануванні оздоровчої діяльності навчального закладу та до аналізу виконаної роботи; формують позитивне ставлення учнів, взаємоповагу та взаєморозуміння між учителями й учнями та учнів між собою; обґрунтовують умови послідовності в реалізації технології; здійснюють періодичну оцінку ефективності технології; залучають батьків до збереження та зміцнення здоров'я дітей; практикують особистісно-орієнтований стиль навчання та стосунків з учнями; створюють освітнє середовище, що забезпечує комфортні та безпечні умови життєдіяльності учнів і вчителів.

У вирішенні проблеми збереження здоров'я дітей різних закладів освіти важливе значення має взаємодія з громадськими організаціями, яка сприяє соціальному партнерству закладу, як представнику державного сектору і громадських організацій – громадського сектору. Партнерство – це спільна діяльність декількох сторін, своєрідна колективна робота. В ідеальному партнерстві партнери навчаються один у одного та впливають один на одного [1; 7]. Взаємодоповнюваність школи та громадських організацій, які діють на спільній території, визнають свободу вибору, унікальність і впливовість один одного. Головною особливістю соціального партнерства визначаються зміни, що призводять до покращення ситуації (в даному контексті здоровий спосіб життя як одна з пріоритетних цінностей) в інтересах дітей та молоді.

Важливими ознаками соціального партнерства визначають: обмін інформацією та досвідом (партнери мають постійно спілкуватися та обмінюватися інформацією. Цей процес є передумовою визначення спільних цілей, цінностей та повноважень); поділ повноважень, відповідальності та управлінських функцій між сторонами; спільне надання ресурсів (часу, коштів, інформації). Без цієї складової соціальне партнерство школи та громадських організацій перетвориться на «дискусійний клуб» і не приведе

до вирішення проблеми; спільне вирішення проблемних ситуацій; наявність взаємної вигоди [1, с. 6-7].

Отже, сучасний рівень цивілізації і культури висуває в число найважливіших для людини пріоритетів завдання самому навчитися не хворіти, бути здоровим. Для системи освіти це завдання трансформується в імператив використовувати для досягнення цієї мети ті технології, якими володіє педагог, психолог.

Постановка завдання здоров'язбереження в освітньому процесі може розглядатися в двох варіантах – завдання-мінімум і завдання-максимум.

Завдання-мінімум відповідає фундаментальному принципу медицини, педагогіки та психології: «Не нашкодь!». Реалізація робочої програми включає виявлення і каталогізацію чинників, що надають або потенційно здатних надати шкідливу (патогенну) дію на організм учня, – його фізичне, психічне (психологічне), репродуктивне, моральне здоров'я, і, надалі, усунення самих цих чинників або пом'якшення їх дії на учнів і педагогів. Відповідно, самі патогенні (або умовно патогенні) чинники, пов'язані зі школою, освітнім процесом, можуть бути розділені на три групи: що стосуються гігієнічних умов освітнього процесу (гігієнічні), обумовлені організацією навчання (організаційно-педагогічні) і пов'язані безпосередньо з роботою вчителів, адміністрації, співробітників освітньої установи (педагогічні для психологічні чинники) [2].

Завдання закладу освіти полягає не лише в збереженні здоров'я учнів на період навчання, але і в підготовці їх до подальшого успішного і щасливого життя. Завдання здоров'язбережувальної педагогіки – забезпечити особистості дитини високий рівень реального здоров'я, сформувати культуру здоров'я [2; 3].

Надалі вирішення проблеми збереження здоров'я особистості дитини потребує подальшого вирішення сучасних форм, методів та засобів впровадження здоров'язбережувальних технологій навчання в освітній прості закладів освіти.

Список використаних джерел

1. Алещенко С. Соціальне партнерство: теорія та практика: посіб. для неприбуткових некомерційних організацій. – У 2-х ч. – Суми: СОМГО «Матриця», 2004. – Ч. 2. – 44 с.
2. Бойко Т.В. Здоров'язберігаючі технології і сучасна система освіти // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 108.1. – С. 56-62.
3. Горяня Л.І. Педагогічні умови організації навчально-виховного процесу курсу «Основи здоров'я» // Основи безпеки життєдіяльності. – 2005. – № 1. – С. 61-63.
4. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі // Здоров'я та фізична культура. – 2006. - № 8. – С. 1-6.
5. Гуріненко Н.О., Рибалка О.Я. Освітні здоров'язберігаючі технології – шлях до збереження здоров'я школярів // Вісник Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Педагогічні науки. – 2007. – С. 82-88.
6. Калька Н., Макаренко С. Здоров'язберігаючі компетенції педагога в умовах сучасного освітнього простору // Укр. наук. журн. «Освіта регіону». – № 4. – 2013. – С. 156-162.

7. Менеджмент громадських організацій: вибрані питання теорії та практики: навч. посіб. / А.Ю. Жулавський, О.Г. Дегтяренко, Є.В. Кірсанова та ін. – Донецьк: ТОВ «Цифрова типографія», 2007. – 262с.
8. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти / за ред. Е.М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 248 с.
9. Освіта в інноваційному поступі суспільства / Доповідь Міністра освіти і науки України С.М. Ніколаєнка на підсумковій колегії МОН України 17 серпня 2006 р. // Освіта України. – 2006. - № 60/61. – С. 13.
10. Страшко С.В. та ін. Інфекційні хвороби, що набули соціального значення. – К.: «Освіта України». – 2006. – 56 с.
11. Холодова Н.О. Порадник учителю основ здоров'я: Методичні рекомендації та орієнтовне планування уроків основ здоров'я (5-9 класи) / Н.О. Холодова. – Харків: ХОНМІБО, 2008. – 108 с.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

(Пастухова Н.Л., Садовниченко Ю.О., М'ясоєдов В.В.)

Стан здоров'я – найважливіший показник благополуччя суспільства, що віддзеркалює поточну ситуацію і опосередковано прогнозує майбутнє нації. Сприяння покращенню здоров'я є системною діяльністю майже всіх інституцій суспільства [8, с. 33], яке пред'являє високі вимоги як до професійного фаху, так і до рівня фізичного розвитку та фізичної підготовленості представників спільноти. Існує протиріччя між потребою держави у формуванні здорового покоління і сучасними умовами життя та праці свідчить про необхідність орієнтації системи освіти на збереження здоров'я. Для нашої країни проблема здоров'язбереження є особливо актуальною на тлі демографічних проблем і завдань модернізації освіти [5, с. 18; 38].

Мета даної роботи – аналіз здоров'язбережувальної складової педагогічних технологій різних рівнів освіти та умов її реалізації.

Здоров'я – це стан повного благополуччя в різних сферах життєдіяльності; фундаментальна потреба людини, реалізація її природного потенціалу; ресурс, процес і результат задоволення фізичних, психічних і соціальних потреб кожної людини; найвища загальнолюдська і суспільна цінність, яка проявляється в здатності зберігати й покращувати природне місце існування, збільшувати тривалість і покращувати якість життя завдяки можливості контролю та керування факторами, що їх зумовлюють [8, с. 20; 31]. Забезпечення здорового способу життя і всеохоплюючої та якісної освіти у світоглядній парадигмі сталого розвитку проголошено домінуючими глобальними цілями людства [34].

Чинниками, які найсуттєвіше впливають на стан здоров'я в цілому, вважають генетичну складову, стан довкілля, якість медичного обслуговування, умови та спосіб життя [49]. Окрім вищезазначених на стан здоров'я учасників навчально-виховного процесу впливають гігієнічні умови, навчально-організаційні та психолого-педагогічні фактори [15, с.19; 28, с. 9].